

VVS-handlingar fyllda med brister och felaktigheter

Lubekonsult AB och Tomas Garnell AB är två företag som producerar bland annat anbuds-kalkyler på ventilations- respektive rörinstallationer. Kunderna finns i huvudsak i entreprenorsledet. Båda ägarna, Håkan Löfgren och Tomas Garnell, reagerar nu mot de påtagliga brister som finns i handlingarna från alltför många konsulter.

”Kalkylatorerna är bland de första att läsa och tolka handlingarna. Allt för ofta stöter vi på felaktigheter och brister. Ritningarna är inte färdigritade, fel skala angiven, felaktiga beteckningar, entreprenadgränser dåligt markerade, sektioner och uppgift om väningshöjder saknas, felaktiga mått, felaktiga ritningsnummer etcetera. Beskrivningar är ”klippta och klistrate” från annat projekt och inte aktuella, fel RSK- och fabrikantnummer, motsägelsefulla texter, saknade beteckningar etcetera. Och med hjälp av dessa uppgifter ska vi producera en bra och konkurrenskraftig kalkyl.

Nu finns det givetvis konsulter som gör ett ypperligt bra arbete där man verkligen visar och beskriver så att alla kan förstå. All respekt för dessa. Men tyvärr är de för få som har denna noggrannhet och tydlighet.

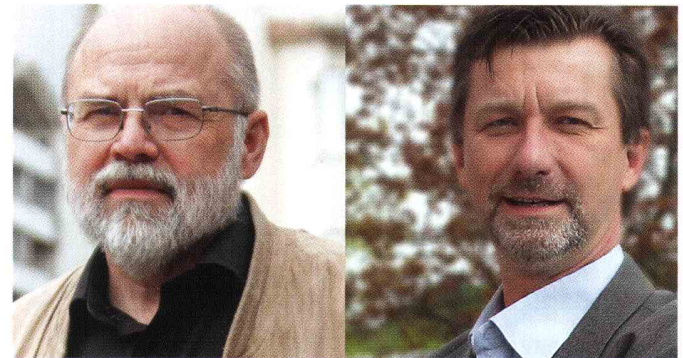
En VVS-handling ska uppfylla kraven på kalkylerbarhet i

enlighet med AMA och Bygghandlingar 90. En vanlig text är: ”I huvudsak efter bygghandling 90”. Vilket är en reservation om kvalitén på handlingen. Tydligt vet man inte skillnaden på entreprenadformerna. I handlingar för utförandeentreprenader förekommer det att man på planritningar hänvisar till flödesscheman. Hur mäter man längder på ett flödesschema? I beskrivningar förekommer texten ”Alla nivåförändringar och ej ritade rör/kanaler skall ingå”. Hur kalkyleras det?

Brister i förfrågningsunderlag medför många reservationer och förtydliganden i anbud, vilket naturligtvis försvårar anbudsutvärderingen.

Det förekommer även att konsulter svarar på frågor från anbudsgivare utan att ge alla anbudsgivare samma förutsättningar. Främjar det konkurrens på lika villkor?

KFU (kompletterande förfrågningsunderlag) som kommer farande endera i anbudstidens slutsekunder (när kalkylen redan är klar), eller efter att anbudet redan lämnats in och med mycket kort svarstid, är inget annat än ofog. I vissa fall vet den som distribuerar förfrågningsunderlaget redan i ett tidigt skede av anbudstiden att det ska komma ett KFU men meddelar inte anbudsgivarna om detta utan de får fullfölja sitt kalkylarbete och

Håkan Löfgren. FOTO: CHRISTER NORDEMO Tomas Garnell. FOTO: ANNE-MARIE FÖRSELL

”I handlingar för utförandeentreprenader förekommer det att man på planritningar hänvisar till flödesscheman. Hur mäter man längder på ett flödesschema?”

i värsta fall börja om från början när KFU:t sedan kommer.

Det är inte ovanligt att det på större projekt förekommer både två och tre KFU. Det här visar på dålig respekt för anbudsgivarnas arbetsinsats. Även om ett KFU inte innebär att man behöver börja om från början med kalkylen så betyder en KFU-kalkyl i princip ett dubbelt kalkylarbete eftersom man i allmänhet måste räkna både avgående och tillkommande poster. De ofta korta svarstiderna på KFU ger heller inte utrymme för anbudsgivaren att få in priser från leverantörer i flera led.

När väl entreprenaden drar igång kommer också frågorna och produktionsstörningar. Och entreprenören börjar ”flagga” för extrakostnader för brister och fel i handlingarna. Nu får beställaren betala för de bristfälliga handlingarna.

Oftast blir det en överraskning för beställaren.

Ett bra förfrågningsunderlag är grunden till ett lyckat projekt.

Man får in ”rena” anbud och beställaren har enklare att ”nollställa” och värdera anbudet. Produktionsstörningar elimineras, besiktningen och det slutgiltiga resultatet förbättras.

Hur förbättrar man situationen?

En trolig orsak till dessa brister torde vara korta projekterings-tider som inte medger kvalitetskontroll av handlingar före distribution (varför annars alla dessa KFU)? Vi tycker oss även märka att användningen av CAD har tillfört nya typer av brister i handlingar samt att den totala mängden fel ökat.

Generellt sett tycker vi att det är bättre att konsulten är övertydlig i sin handling. Det är många yrkeskategorier i flera led som ska läsa och förstå vad som menas.

Vi hoppas få igång en debatt om problemet i förhoppning om att åstadkomma en förbättring.

Så, vi passar bollen vidare till nästa debattör...

Håkan Löfgren, Lubekonsult AB
Tomas Garnell, Tomas Garnell AB

”Generellt sett tycker vi att det är bättre att konsulten är övertydlig i sin handling. Det är många yrkeskategorier i flera led som ska läsa och förstå vad som menas.”